

LISTERRÅDET



FARSUND
KOMMUNE



FLEKKEFJORD
KOMMUNE



HÆGEBOSTAD
KOMMUNE



KVINESDAL
KOMMUNE



LYNGDAL
KOMMUNE



SIRDAL
KOMMUNE

Regionplan Agder 2020 - høringsuttalelse fra Listerrådet.

Ordningsverdi: 130	Saksmappe: 2007/1989	Løpenr.: 14662/2009	Saksbehandler: Kjell Førland
Saksnr: 49/09	Utvalg: Listerrådet	Dato: 14.12.2009	

Forslag til vedtak:

Listerrådet vedtar følgende høringsuttalelse til Regionplan Agder 2020 på vegne av Listerkommunene; Flekkefjord, Farsund, Lyngdal, Hægebostad, Sirdal og Kvinesdal.

Mål 1. Klima

Listerrådet sier seg enig i at Agder har særlige muligheter til å bidra globalt. Kanskje bør en helt spesiell mulighet for regionen nevnes allerede i innledningen. Potensialet for ”pumpekraftverk” i forbindelse med Sira Kvina er en ny måte å tenke vannkraft. Man tar imot kraft for pumping av vannet tilbake i vannkraftmagasiner i perioder med lav etterspørsel (se Energi og Klimaplan Listerregionen – kap 2.4 *Effektregulering av vannkraftverk i et klimaperspektiv* side 14). Dette kan skje over det innenlandske kraftnettet. Kabelforbindelsen til utlandet gir imidlertid muligheter til å motta overskuddskraft fra kontinentet (fra fornybare energikilder for eksempel) i perioder med lav etterspørsel. Så kan kraftproduksjonen intensiveres i perioder når etterspørselen er stor.

Forslag til tillegg: **Mulighetene for å pumpe opp vann i Sira Kvina anlegget (evt. Otra anlegget) øker muligheten til å gjøre Agder til en leverandør av klimavennlig kraft til Europa, uten ny utbygging, nye reguleringer eller endrede reguleringshøyder.**

Sira Kvina leverer per i dag 6 Twh i et normalår, noe som er 5% av Norges samlede elektrisitetsproduksjon på 120 Twh i et normalår. Man kan sikkert finne tilsvarende tall for Otra. Pumpekraftverk i Agder kan dermed gi en betydelig økning av produksjonen av klimavennlig kraft.

Når man i innledningen nevner en spesifikk aktør som GRID i Arendal kan man nevne Sira Kvina.

Veien til målet

1.1 Klima som premissleverandør (s 7 & 8)

Vi er enige i at klimahensyn må være overordnet. I så henseende skal man ikke undervurdere eksempelets makt. Hvis offentlige institusjoner er i front når det gjelder å ta i bruk miljøvennlig teknologi (for eksempel el-biler, solcellepanel), og ”embetsmenn” selv reiser kollektivt istedenfor å kjøre hver sin privatbil, vil dette bli lagt merke til. Dette er for så vidt uttrykt på en god måte så vel under punkt 1.1 som under punkt 1.2. (Det handler ikke bare om hva vi sier. Det viktigste er hva vi gjør)

Under ”Hovedtiltak” anbefaler vi derfor å ha med et punkt om at: **Offentlig sektor bør ligge i front i forhold til klimavennlig atferd så langt det er mulig.**

1.2: Klima for fremtiden

Listerrådet sier seg enig i at Agder bør ta posisjonen som en internasjonal klimaregion på de områder der Agder har fortrinn. Dette vil kunne ha store ringvirkninger på sikt. Samtidig er det viktig som det skrives at ”Klimavennlig atferd må være både lønnsomt og mulig.” Noen ganger er det behov for incentiver i pionerfasen, for å få ”opp og stå” gode og nye tiltak. Målet må likevel være at de klimavennlige alternativene er konkurransedyktig på sikt. Dette kan delvis justeres gjennom avgiftsystemene. Eksempelene er gode.

Hvis kommunale institusjoner skifter ut oljefyringsanlegg med biobrenselanlegg, og kan dokumentere innsparinger sammen med miljøgevinst, kan dette smitte over. I tillegg får man bruk ”skrap” skog som har liten verdi ellers. Ved etterfølgende nyplanting får man så en stor gevinst i CO₂ regnskapet. Trolig må man ha en innkjøringsfase med en del incentiver før dette blir vanlig, men etter hvert bør det kunne bli regningsssvarende og stå på egne ben.

Under ”Hovedtiltak” anbefaler vi derfor å ha med et nytt nest siste punkt: **Tilrettelegging av infrastruktur i skogbruket for levering av biologisk virke for i neste omgang å plante ny skog som i sin tur vil bidra positivt i CO₂ regnskapet.**

1.3: Klimasatsing som skaper verdier.

Listerrådet sier seg enig i viktigheten av å styrke koblingene mellom akademia og næringslivet. Imidlertid må det offentlige også delta i disse koblingene, særlig når man har som målsetning tidligere at det offentlige skal gå foran i utviklingen.

Vi foreslår derfor å endre formuleringen i andre spalte side ni slik: På regionalt nivå skal vi arbeide for å styrke koblingene mellom akademia, næringslivet **og det offentlige.**

Mål 2. Det gode livet.

Det er sannsynlig at det i framtiden vil være stor konkurranse om arbeidskraften og folk flytter mer enn før. Det vil bli mer konkurranse mellom steder og byer både nasjonalt og internasjonalt for å få innflyttere og næringsetableringer. Samarbeid mellom kommunene i regionen er helt nødvendig om en skal lykkes i denne konkurransen. Lokale forutsetninger, kvaliteter og særtrekk må legges til grunn for å bygge identitet og tilhørighet. Det er viktig som det står i planen at en ønsker å ta ”hele landsdelen i bruk”.

For å lykkes med målsettingen som ligger i dette kapitlet er det viktig å skape fellesskap og identitet. Velfungerende tettsteder og byer med tilgang på boliger, gode barnehager, skoler, godt helsetilbud, variert kulturliv og muligheter for næringslivet er viktig for å gi gode rammer for utviklingen og god livskvalitet for befolkningen i regionen. Godt utbygd infrastruktur og kommunikasjonsmuligheter er også viktige elementer i tilretteleggingen.

Kompetanseheving i landsdelen vil være med på å bekjempe levekårsutfordringene som finnes. Tilrettelegging for muligheter med lokal videreutdanning er viktig for å få til den ønskede kompetansehevingen i distriktene.

For å møte utfordringene med likestilling må det jobbes med holdninger og tilrettelegging for at det blir en mer lik fordeling mellom kjønn både innen privat og offentlig næringsliv. Ikke minst gjelder dette også i politikken.

Det er viktig å få engasjert både kvinner og våre nye landsmenn til politiske verv, frivillige organisasjoner og i privat og offentlig arbeidsliv. Dette vil resultere i mangfold slik vi ønsker det i landsdelen og det er viktig i planleggingen av den samfunnsutviklingen som skal legge grunnlaget for det gode liv på Agder.

Hovedtiltakene i planen må gjenspeile disse forholdene:

- Nye innbyggere må møtes med åpenhet og romslighet for at de skal trives i regionen
- Satsning på kvinnelige ledere i det offentlige og private næringsliv
- Kompetanseheving for bedring av levekårene – her er det viktig med satsing på tilgjengelighet. Det bør derfor satses på mer desentralisert universitetsutdanning.
- Agderregionen må være innbydende og attraktiv for å trekke til seg nye innbyggere og for å beholde dem som bor her i dag.
- Agderregionen må ha mål om et næringsliv som er utviklende og som har kompetansearbeidsplasser.

Mål 3. Utdanning.

Høringsutkastet er tydelig i forhold til å fremme lærelyst, læring og kompetanseutvikling, jfr. pkt 3,1: Læring gjennom hele livet.

Under Hovedtiltak savnes det et punkt som går på Læringsmiljø. Ulik forskning gjennom de senere år vektlegger læringsmiljøet i forhold til å forbedre læring og læringsresultater.

Nedenfor en oppstilt argumentasjon for viktigheten av dette punktet – Kilde: Utdanningsdirektoratet ved Elin Bakke-Lorentzen og Sven Eirik Nilssen.

St.meld.nr.31 (2007-2008)

Kvalitet i skolen

- Arbeidet for et godt læringsmiljø må foregå kontinuerlig på alle skoler
- Stimulere skolene til å ta i bruk verktøy basert på forskning om hva som virker.

Forankring

Kapittel 9a i opplæringsloven

§9a-1:

”Alle elever i grunnskolar og vidaregåande skolar har rett til eit godt fysisk og psykososialt miljø som fremjer helse, trivsel og læring”

Opplæringsloven §13-10:

Skoleeier skal ha et forsvarlig system for å følge opp at elevene får oppfylt sine rettigheter

Prinsipper for opplæringen:

Lærerne skal sammen med skolens ledelse fremme et godt læringsmiljø for alle

Et godt læringsmiljø bidrar til

1. Bedre helse og trivsel
2. Økt læringsutbytte
3. Mindre fravær og bedre gjennomføring
4. Mindre ulikhet knyttet til elevenes kjønn og sosial bakgrunn

Et godt læringsmiljø forebygger

1. Mindre bråk og uro
2. Mindre mobbing
3. Rusmisbruk og røyking

Hvilke faktorer fremmer et godt læringsmiljø?

1. God skoleledelse
2. God klasseledelse
3. Høy grad av relasjonskompetanse
4. Lærernes læringstrykk
5. Nulltoleranse for mobbing
6. Læring av sosial kompetanse
7. Bruk av regler og konsekvenser
8. Elevinvolvering
9. Godt samarbeid mellom skolen og hjemmet
10. Kunnskapsbasert organisering og tilrettelegging
11. Et forsvarlig fysisk miljø

En tenker ikke at planen skal være mer detaljert enn den framstår, men det er viktig at planen er tydelig på viktigheten av læringsmiljøet for å oppnå de ønskede resultater. En vil foreslå t første kulepunkt under pkt 3.1 Hovedtiltak endres til:” **Kvalitet skal være den gjennomgående tråden i hele utdanningsløpet. Lærelyst fremmet gjennom et godt læringsmiljø, skal være den viktigste drivkraften i utviklingen av tilbudet.**

Tidlig innsats.

Begrepet er brukt i planen, men viktigheten av barnehagens muligheter i denne sammenheng burde vært mer understreket bl.a. for å medvirke til at flest mulig gjennomfører utdanningsløpet.

3.2 Kunnskapsregionen.

”Utviklingsarbeid i barnehage, grunnskole og videregående skole skal være forskningsbasert...” Planen kunne med fordel framholdt viktigheten av at kommunene gis mulighet til å få til gode og gjensidige samarbeid med UiA. Det vil være viktig for å øke kvaliteten i utdanningen.

Under hovedtiltak understrekes det sentrale i etter - og videreutdanning av lærere. Å tilføre kommuner/fylkeskommuner statlige midler til etterutdanning ville være et signal til sentrale myndigheter. Disse midlene faller nå bort. Det vil merkes.

Planen er god i forhold til å vektlegge forskning og utvikling. Dette er sentralt for regionens utvikling.

Planen framstår ellers som helhetlig og vil kunne være et godt grunnlag for kommuner og de mindre regioner å bygge videre på.

Planen kan med fordel være tydeligere i viktigheten av at den brukes som grunnlag i utvikling/rullering av planverk i de enkelte kommuner.

Mål 4. Kommunikasjon.

Vurderingsgrunnlag

Uttalelsen er basert på vedtatt fylkesdelsplan for Lister.

At Listerregionen er den eneste tettbefolkende kyststrekningen på Agder som er lokalisert utenfor Agderbyen, stiller regionen ovenfor særlige utfordringer:

Hvordan kan Lister utvikle en livskraftig (robust og attraktiv) region mellom de to store byregionene i øst (Agderbyen) og vest (Jærbyen)

I Listerplanen er denne utfordringen konkretisert i bl.a. et eget planområde for kommunikasjon og transport med følgende hovedmål:

- For å oppnå økt folketall og vekst i hele Lister skal alle former for kommunikasjon utvikles med sikte på å oppnå en best mulig bo-, arbeids-, utdannings- og serviceregion med høy trivsel for innbyggere og besøkende.

Målet er konkretisert i følgende innhold:

- Vei og trafikkisikkerhet (Listerpakken, Hydra landfast, Rv42, fylkesvegene, E39 Lyngdal-Vigeland, trafikkisikkerhet)
- Kollektivtransport (jernbane, buss, Lista flyplass, havn)
- Informasjon og kommunikasjonsteknologi

Regionplan Agder

Regionplanens mål for kommunikasjon (mål 4) er også er dekkende for Listerregionens utfordringer. Målet omhandler bl.a.:

- Sikker motorveg gjennom hele Agder
- Utbedring av fylkesvegene
- Måltrettet trafikkisikkerhetsarbeid
- Naturlig arbeidsdeling mellom havnene
- Fast slepebåtberedskap
- Opprusting av jernbanen

Spørsmålet blir da om Listerrådets spesielle utfordringer bør resultere i en egen strategi for Lister, eller om regionplanens foreslåtte strategier kan suppleres med egne hovedtiltak for Lister.

Regionplanens strategier og hovedtiltak:

1. Samarbeid om transportplanlegging (felles transportplaner i regionen)
2. Riksvegloftet (Planavklaring og finansiering for videre utbygging av E18/E39, Rv9 og Rv41)
3. På sporet av fremtiden (Opprusting av jernbanen)
4. Kollektivloftet (Styrking av kollektivtransportens konkurransevne)
5. Først på den digitale motorvegen (Digitalt bredbåndsnett og mobildekning)

Alle disse strategiene er også aktuelle for Lister.

Foreslåtte hovedtiltak er svært overordna og generelle. Med unntak av enkelte tiltak i Kristiansand (havn og lufthavn), er hovedtiltakene ikke stedfestet. Dette må skje i oppfølgingen av planen.

Planen har fokus på å styrke Agders sentrale funksjoner og vil på den måten kunne bidra til økt sentralisering.

Dersom planen blir stående slik den er foreslått uten at Listers særlige utfordringer er fremhevet, kan det bli vanskelig for Lister å nå frem med nye tiltak.

Alternative uttalelser:

1. Forslag til supplerende hovedtiltak (stedfestet til Lister) innenfor strategi 1-5 ovenfor
2. Forslag til en ny strategi med nye hovedtiltak knyttet opp mot Listers spesielle utfordringer

Mål 5. Kultur.

5.1: Et regionalt kulturliv i takt.

Øke samarbeidet mellom kommuner og regionale kunst og kulturarenaer. Viktig for alle kommunene at de regionale kulturinstitusjonene også er tilstede i distriktene når ønsket om, som for eksempel Agder teater, Sørlandets Symfoniorkester, Opera Sør, Sørlandets Kunstsenter.

Agder stort nok til å utvikle spesialiseringer, lite nok til samarbeid på kryss og tvers av fagområdene - Bidra til tverrkunstneriske bransjeoverskridende samlinger kunnskapsetablering/ utvikling. Ikke bare samarbeidsforum for hvert fagområde.

5.2: Kunnskap, kompetanse og talent.

Nasjonale og internasjonale rapporter viser at kunst og kulturaktivitet bidrar til økt økonomisk vekst – synliggjøre slik kunnskap for å bidra til holdningsendringer og bidra til gode kulturpolitiske beslutninger lokalt og regionalt.

Gjennomføre samlende markedsføringstiltak for kunst og kultur i Agder, i tillegg til markedsføringskurs for kunst og kulturutøvere. Synliggjøre i felleskap et helt Agder, bidra til å samle informasjon for å bli mer konkurransedyktige som region.

Bidra til kompetanseheving hos publikum – økt kunst og kulturforståelse;
En årlig Agder kunst og kultur rapport, tilsvarende Norsk Kunstårbok.

Visuell kunst står svakt i regionen, rapport fra Telemarkforskning viser dårlige arbeids og inntektsforhold for kunstnere i regionen. Kommunene bør legge til rette for atelier muligheter, spesielt for unge kunstnere som ønsker å flytte hjem.

Temagruppen for kultur sitt opprinnelige forslag til regionplan, om etableringen av festival for visuell kunst i regionen støttes Visuell kunst som satsingsområde for Agder kan gi regionen en unik Nasjonal posisjon..

5.3: Flere inntektskilder for kunst, kultur og idrett.

Bidra til at kompetanseheving innen prosjektbeskrivelse og planlegging for kunst og kulturarbeidere, slik at mulighetene for å innhente statlige midler økes.

5.4: En sterkere frivillig sektor

Enig i hovedtiltaket om aktivt samarbeid mellom og frivillig sektor med sikte på å forvalte engasjement og deltakelse til beste for fellesskapet. Viktig at kommunene følger opp i sitt lokalmiljø.

5.5 Opplevelser på historisk grunn,

Bidra til samlet profilering av opplevelse på historisk grunn i Agder. Samkjøre kultursatsing i regionen med formidlingen i skoleverket.

Benytte lokalhistorie, historisk grunn i formidling av historie i skoleverket.

Profesjonalisere formidling og markedsføring av mindre museer og andre kulturminne arenaer, via regionale kurs.

Saksopplysninger:

Regionplan Agder 2020 ble sendt på høring i september 2009 med uttalefrist til 31.12.09. Planarbeidet har vært omfattende og langvarig, men også fyldig med bred deltakelse fra alle regioner på Agder.

Det har i tillegg til arbeidet med de 5 hovedtemaene i planen blitt arrangert flere fellessamlinger på ulike nivåer underveis i prosessen.

Farsund formannskap har i møte 06.10.09. bedt Listerrådet utrede en felles uttalelse for Listerregionen.

Rådmannsutvalget har behandlet saken og fordelt oppgavene på 5 av kommunene med 1 tema hver.

Koordinator har deretter sammenfattet dette til en felles uttalelse.

1 Regionplan Agder 2020 - Høring av planforslag

Behandling i Listerrådet 14.12.09.

1. Forslag til høringsuttalelse ble enstemmig vedtatt.
2. Listerrådet vedtok også å støtte opp om Vest Agder Eldreråds uttalelse og vedlegge denne i oversendelsen til VAF.

Rett utskrift 15.12.09.

Jens Kjell Førland
koordinator